

FORSKNING I KORTHET: Hur hållbar är egentligen delningsekonomin?

Delningsekonomi är ett begrepp som har blivit allt vanligare. Till den ursprungliga idén hör tanken om ett mer hållbart sätt att använda resurser på, exempelvis samåkning eller användning av en resurs som för tillfället inte används av ägaren själv. I många fall har delningsekonomin blivit en affärsmodell, men stämmer det att hållbarheten i takt med denna utveckling har hamnat i skymundan? Det har några av Ratios forskare studerat.

I den ursprungliga idén med delningsekonomin – att dela och tillgängliggöra resurser för en mer effektiv resursanvändning samt icke-konsumtion – finns en tydlig hållbarhetsaspekt. Men hur hållbar är egentligen delningsekonomin

i dag? Utvecklingen av fenomenet rör sig delvis bort från dess grundtanke om delning och tillgängliggörande av resurser mellan enskilda individer, och mot en professionalisering och ett kapitaliserande på tjänsterna. I många fall kan målet vara att tjäna pengar istället för att effektivisera användandet av resurser.

Andrea Geissinger, doktorand

En tydlig skillnad kan ses mellan de fall då två individer samåker i en bil jämfört med någon som utför en taxi-liknande service där föraren kör en individ till en destination dit föraren själv inte ämnar åka. I fall som dessa används inte resurserna mer effektivt, utan syftet blir istället ren konsumtion.

Även om denna utveckling har synliggjorts

finns det relativt lite forskning på om det även har inneburit en förändring av hur delningsekonomiska tjänsteplattformar hanterar hållbarhetsaspekten. I publikationen "How sustainable is the sharing economy? On the sustainability connotations of sharing economy platforms", *Journal of Cleaner Production* 206 (2019) kartlägger och klassificerar författarna ett antal plattformar för delningsekonomi baserat på hur dessa plattformar själva använder sig av begreppet hållbarhet med dess konnotationer i sina beskrivningar. Med sociala medier- och textanalys som grund har författarna delat in dessa tjänsteplattformar i grupper om hållbarhetsorienterade kontra

icke-hållbarhetsorienterade. En indikation på att en plattform är hållbarhetsorienterad antogs då fraser såsom "klimatsmart", "hållbar", "grön" eller "gör skillnad för samhället" explicit användes för att beskriva plattformens verksamhet. Slutsatser som drogs från denna klassificering är att hållbarhetsaspekten dels är starkt kopplat

till specifika sektorer, dels att de mest dominerande plattformarna inom varje sektor, så kallade "role models", inte kommunicerar hållbarhet i särskilt hög utsträckning.

Det går att urskilja ett mönster mellan dominerande plattformar som har funnits i flera år och att vara icke-hållbarhetsorienterad,

“Hållbarhetsaspekten inom delningsekonomin verkar vara i en kontinuerlig förändring beroende på i vilket stadie av utveckling plattformen befinner sig i”

samt det omvända, att små och nya plattformar kommunicerar hållbarhet i högre utsträckning. Från detta skulle slutsatser kunna dras om att hållbarhetsaspekten inom delningsekonomin verkar vara i en kontinuerlig förändring beroende på i vilket stadie av utveckling plattformen befinner sig i. Potentiellt representerar hållbarhetsaspekten ett tidigt stadium i utvecklingen av en plattform. Därför är det svårt att dra några generella slutsatser om den övergripande hållbarhetsaspekten inom delningsekonomin.

Ett annat mönster som går att urskilja utifrån klassificeringen är att inom de sektorer där det finns hårda lagkrav och/eller de sektorer som ofta kritiserats för dess miljöpåverkan (exempelvis logistik och modetillverkning) kommuniceras hållbarhet i högre utsträckning.

– Det vore intressant om framtida forskning följer utvecklingen för specifika plattformar, och ser om det går att fånga när och hur plattformarna eventuellt avviker från en hållbarhetsorienterad modell – och vad som i sådana fall skulle kunna vara orsaken till detta, säger Andrea Geissinger, en av författarna till artikeln som är publicerad i *Journal of Cleaner Production*.

OM FÖRFATTARNA

Andrea Geissinger är doktorand inom företagsekonomi vid Örebro universitet och Ratio.

Christofer Laurell är postdoktor vid Center for Sports and Business, Handelshögskolan i Stockholm, samt biträdande professor vid Jönköpings Internationella Handelshögskola.

Christina Öberg är professor i marknadsföring vid Örebro universitet och är knuten till Ratio.

Christian Sandström är docent och forskar på Ratio och Chalmers Tekniska Högskola.

OM FORSKNING I KORTHET

I syfte att öka tillgängligheten av Ratios forskning tar forskarna i samarbete med kommunikationsavdelningen fram så kallade ”forskning i korthet”. I dessa sammanfattas en eller flera utvalda publikationer kortfattat på svenska.